

DAT LEER IK ONDERWEG WEL

Vertelster: Nelly Boogaart-de Bakker, Hengstdijk

Joos kon alles! Hij kon alles, hij wist alles en hij durfde ook alles. Wat dat betreft leek hij veel op een Axelaar. Alleen, hij deed ook nog wel eens wat. Dat had hij voor op een Axelaar, want daarvan wordt gezegd, dat er niet gemakkelijk iets uit zijn handen komt.

Van die aparte dingen kon Joos, want denk nu niet dat ik bedoel dat hij kousen kon stoppen of zulke dingen. Dat niet natuurlijk. Zelf was hij er stiekem ook heel trots op:

"Ik heb nooit iets geleerd en toch kan ik alles." Even later deed hij dan overigens weer net of het allemaal maar gewoontjes was.

U wilt voorbeelden? U krijgt voorbeelden.

De Kozakken kwamen eens op Kloosterzande. Het is misschien al meer dan dertig jaar geleden waar ik het nu over heb. Heel het Land van Hulst liep er voor uit. Het is niet te zeggen hoe druk het toen op Kloosterzande was! Joos was er natuurlijk ook. Die mannen haalden nogal toeren uit! De paarden in volle gallop en zij er op hun hoofd, achterstevoren, ondersteboven, overdwars of hoe dan ook op. En ondertussen een zakdoek van de grond oprapen.

Joos keek dat allemaal eens af en hij zei: "Als je, zoals die mannen, je ergens aan vast kunt houden, is er eigenlijk geen kunst aan!"

Nee, dat gaat nogal! Geen kunst aan, zei hij.

Joos zei verder niets meer. De komende dagen kregen we hem haast niet te zien en als we vroegen waar hij al die tijd zat, liet hij er geen woord over los. Een dag of wat heeft hij nog met zijn pols in het verband gelopen, maar dat was op zijn werk gebeurd zei hij en zoiets is natuurlijk mogelijk.

Een paar weken later komt er op een zaterdagmiddag een jongen langs alle huizen en die zei overal: "Met de groeten van Joos en of u binnen een half uur op de wei van Vereecken wilt staan. Dan zul je eens wat zien!" Dat zei hij er met nadruk bij: "Dan zul je eens wat zien!"

De meeste mensen dachten: "Ik laat mij door zo'n jongetje niet naar de wei van Vereecken sturen. Misschien sta ik daar wel helemaal alleen en dan word ik uitgelachen". Maar de een informeerde zo al eens bij de ander en het duurde niet lang of je zag kleine groepjes mannen de kant van de bedoelde wei op gaan. Je zult het niet geloven, maar alles bij elkaar stonden daar zo'n vijftig mannen. Er was echter niets te zien. De een wilde voor de ander niet weten dat ze hem beet hadden, dus iedereen bleef maar wat staan drentelen. Niet voor niets, want wie kwam er vanachter de schuur op de klepper (warmbloedpaard) van Vereecken? Joos!

Gewoon erop? Helemaal niet, hij stond op de rug van dat paard, even rechtop zoals ik hier nu sta. En dat paard stapte voor stapje, denk je? Helemaal niet, in de draf.

Joos liet zich op de rug van het paard glijden en greep zich vast aan een riem die rond het lichaam van het paard zat. Hij raapte een zakdoek van de grond op en kwam op ons af:

"Jullie hebben het wel gezien zeker mannen? Je hoeft niet uit Rusland te komen om iets te kunnen. Dat kunnen wij hier ook wel."

Een aantal jaren later kwamen er koorddansers. Ook weer hier op Kloosterzande. Weer net als met die Kozakken toen: een geweldige drukte. Terecht: die mannen en vrouwen liepen over staaldraden die ik weet niet hoe hoog boven de grond gespannen waren. En zonder net eronder. Vijftien meter hoog was het altijd, misschien nog wel meer. Weer zei Joos niets, maar wees ervan overtuigd dat hij alles heel nauwkeurig bekeek.

Het ging weer zoals de vorige keer. Hij liet ons naar de Tasdijk komen waar een aantal hoge bommen stond. Schuin omhoog, tot net onder de takken had hij enkele aan elkaar geknoopte

dikke touwen gespannen. Op een heel ingewikkelde manier zorgde hij ervoor dat die strak bleven staan. Hij stapte op Fons den Dêesem af en vroeg: "Fons, kan ik jouw pet daar aan die onderste tak hangen ja of nee? Voor vijf pinten."

"Altijd," zei Fons, "want die zijn voor mij," en hij gaf zijn pet aan Joos. Op zijn blote voeten, met dwars voor zich een lange rechte stok en met Fons zijn pet tussen zijn tanden liep hij op dat touw recht naar boven. In een keer omhoog en even gemakkelijk alsof hij gewoon op straat liep. Hij hing de pet aan een tak, draaide zich om en wandelde even gemakkelijk weer naar beneden. Fons erop af. "De pinten die krijg je, maar ik wil mijn pet terug!"

"Haal ze maar," zei Joos, "je weet ze hangen" en hij begon zijn installatie af te breken.

Fons is nog de hele middag bezig geweest om met behulp van knuppels zijn pet uit de boom te gooien, maar hij was toch wel zo slim dat hij Joos naar die pinten heeft laten fluiten.

Met een auto rijden, dat was ook zoiets. Hij had nog nooit achter het stuur gezeten, maar toch had hij het zo te pakken. Dat ging zo. Van Mol kocht een tweede vrachtwagen. Dat was er een, zoals toen gebruikelijk was, met zo'n lange motorkap. We stonden op een

zaterdagmiddag allemaal die nieuwe wagen te bekijken toen Joos ineens zei: "Daar zou ik toch eens graag in rijden, maar dat mag zeker niet Van Mol?" Die ging tekeer of hij door een bij gestoken werd! "Hoeveel averij zou die auto dan maar niet oplopen. Ik kijk wel uit!"

"En toch kan ik 't," zei Joos. "Ik weet het goed gemaakt. Heb je een ei in huis? Dat leggen we ginds op die steen en dan stop ik er juist voor. Is het kapot dan kom ik tien zaterdagen achter elkaar jouw auto's helpen wassen. Helemaal gratis! Als het niet kapot is, praten we nergens meer over".

Nu was dat zomaar een recht stukje weg, waar Joos op doelde, dus Van Mol dacht ook dat er niet veel mis kon gaan en hij was er van overtuigd dat er van dat ei geen spat over zou blijven. Ik heb dan tien weken een goede knecht en de bientijd met heel veel slijk staat voor de deur, hij zal dan zijn lol wel op kunnen.

U voelt het wel al aankomen zeker? Joos stopte niet net voor dat ei, nee er tegenaan.

Ongelogen waar! Er kon geen haar van een oud wijf meer tussen die voorband en dat ei! En geen schrammetje erop, al heb je daar bij een ei niet erg veel aan.

Even gemakkelijk als Joos met die auto overweg kon, kon hij dat ook met dieren. Daar kon hij echt mee doen wat hij wilde en hij was er helemaal baas over. We zagen eens een groepje kolganzen overtrekken, de kant van De Putting op, waar die noordelijke gasten overwinteren. Zoals het ganzen betaamt vlogen ze keurig in een V-vorm.

"Dat zal ik mijn duiven ook eens leren," want dat had hij dan ook nog, hij kreeg altijd van die eigenaardige invallen.

U zult het niet geloven, maar een week later konden ze het. Ik zie het nog steeds voor me: een duif op de kop en dan aan de ene kant van de V zes en aan de andere zeven.

"Mijn blauwe witpen is er niet bij," zei Joos, "die is nog te dom om te helpen donderen, die kreeg ik het niet geleerd".

Met marmotjes haalde hij ook zoiets uit. Die leerde hij kopjeduikelen. Speelde hij op zijn mondharmonica het Wilhelmus dan duikelden ze voorover en speelde hij de Vlaamse Leeuw dan achterover. En niet om en om, want dan is het niet zo moeilijk, nee, dikwijls speelde hij drie keer achter elkaar dezelfde melodie, maar ze vergisten zich echt niet een keer. En plezier dat ze hadden! Dat kon je zo van hun snuitjes aflezen.

Katten daar had hij niets over te zeggen. Totaal niets! "Dat zijn ongezegelijke dieren", zei hij als we daar wel eens naar vroegen. "Dat zijn net vrouwen, die trekken ook hun eigen plan en houden verder met niemand rekening." Dat kan best kloppen en misschien dat Joos daarom nooit een vrouw gehad heeft.

Over katten had hij dus geen macht, een keer ook niet over zichzelf. We waren met een bootje naar de Plaat van Walsoorden gevaren en terwijl we daar liepen, zei iemand: "Zullen we terug zwemmen?"

"Kun jij zwemmen?" werd er aan Joos gevraagd. "Nee, maar ik ga toch mee, dat leer ik onderweg wel."

Drie dagen later hebben we hem teruggevonden in het Verdronken Land van Saeftinghe. Hij zat al meer dan een halve meter onder het zand, maar omdat zijn ene arm omhoog stak, hadden we hem tamelijk snel te pakken.